

Folketingets Socialudvalg

Departementet

Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300

Fax. 3393 2518

E-mail vfm@vfm.dk

NAM/ J.nr. 2008-7490

Dato: 5. november 2008

Under henvisning til Folketingets Socialudvalgs brev af 8. oktober 2008 følger hermed velfærdsministerens endelige svar på spørgsmål nr. 4 (SOU Alm. del) stillet af Mette Frederiksen (S).

Spørgsmål nr. 4:

"Med henvisning til artiklen "Demente bor i deres eget skidt" i Århus Stiftstidende den 1. oktober 2008 bedes ministeren redegøre for balancen mellem servicelovens omsorgspligt og forbudet mod indgreb i selvbestemmelsesretten og i den forbindelse oplyse om ministeren er enig i, at almindelig god pleje i visse forhold kan være så meget på kant med serviceloven, at personalet kan straffes herfor?"

Svar:

Ifølge servicelovens § 82 skal kommunalbestyrelsen yde hjælp til personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne, der ikke kan tage vare på deres egne interesser, uanset om der foreligger et samtykke. Hjælpen kan dog ikke ydes ved brug af fysisk magt. Det vil sige, at man ikke i udgangspunktet, jf. dog nedenfor, kan tvinge en person med fx demens til at modtage de ydelser, der er truffet beslutning om.

Omsorgspligtens omfang og indhold for den enkelte borger bygger således på en afvejning af hensynene til den enkeltes selvbestemmelse, sociale tryghed og værdighed. Hvis en borger afviser at modtage hjælp, vil der dog, efter bestemmelserne om magtanvendelse i servicelovens kapitel 24, kunne gribes ind, hvis det fx i hygiejneforhold er absolut nødvendigt. I disse situationer skal det samtidig sikres, at magtanvendelse begrænses mest muligt, ligesom der skal udarbejdes en handlingsplan for, hvordan situationer som disse kan undgås.

Vurderingen af, hvorvidt der bør handles på trods af, at den pågældende borger har takket nej eller på anden måde givet udtryk for ikke at dele opfattelsen af, hvordan situationen bør løses, skal altid ske på baggrund af en individuel og konkret vurdering. Det betyder, at den pågældende borger ikke kan gøres ansvarlig for sin egen hjælpeløshed, og hjælpen reguleres derfor ud fra en individuel, konkret afvejning i de enkelte situationer og bør ske med udgangspunkt i den pågældendes værdisæt.

Det følger således også heraf, at vurderingen af almindelig god pleje ikke kan ske uafhængigt af hensynet til den enkeltes selvbestemmelse, sociale tryghed og værdighed.

Hvis personalet i en akut situation, på trods af diverse pædagogiske tiltag, alligevel ikke kan undgå at anvende fysisk magt, skal det efterfølgende registreres og indberettes til kommunalbestyrelsen. Derefter skal kommunalbestyrelsen vurdere, om der kan ændres på fx den pædagogiske indsats eller de fysiske rammer, således at magtanvendelsen ikke bliver nødvendig fremover. I henhold til servicelovens § 126, stk. 2, har kommunalbestyrelsen i en afgrænset periode mulighed for at beslutte at fastholde en person, hvis det er absolut nødvendigt for at udøve omsorgspligten. Der skal i den forbindelse udarbejdes en handlingsplan for, hvordan man i fremtiden kan undgå situationer med magtanvendelse.

Hvis pårørende til en dement person er uenige i personalets håndtering af plejen og omsorgen, er der mulighed for, at de pårørende, når den person, som afgørelsen vedrører, ikke selv er i stand til at klage, kan klage til kommunalbestyrelsen og herefter til Det Sociale Nævn. Desuden vil Ankestyrelsen kunne behandle en sag, der er afgjort af Det Sociale Nævn, hvis den vurderes at have principiel eller generel betydning. Endvidere er det muligt at henvende sig til de af kommunalbestyrelsen nedsatte bruger- og pårørende-råd, som kan indgå i en dialog med eksempelvis plejecentret om den generelle tilrettelæggelse og udførelse af pleje og omsorg for den demente.

Karen Jespersen

/ Jakob Krogh